

Н.В. Осадча

*канд. екон. наук,
м. Дніпропетровськ*

В.І. Ляшенко

*доктор екон. наук,
м. Донецьк*

МИТНИЙ РЕЖИМ ТИМЧАСОВОГО ВВЕЗЕННЯ (ВИВЕЗЕННЯ): АЛГОРИТМ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Головна особливість митної політики держави — багатофункціональність, в рамках якої ставляться і вирішуються завдання підтримки раціонального співвідношення ввозу і вивозу товарів, інтересів окремих галузей промисловості, забезпечення рівних умов конкуренції, поповнення доходної частини бюджету. Зовнішні економічні зв'язки стали об'єктивно зумовленими і перетворилися на найважливіший чинник економічного зростання. У багатьох країнах саме вони визначають стан національної економіки, і ця тенденція в перспективі посилиться.

Актуальність цієї теми підтверджується спробами Всесвітньої митної організації вдосконалити процедуру тимчасового ввезення (вивезення) шляхом розробки міжнародних норм застосування цього митного режиму (конвенцій), які будуть стояти у витоків регулювання операцій тимчасового ввезення (вивезення).

З розвитком економічних та культурних зв'язків, спорту та туризму особливого значення набув режим тимчасового ввезення (вивезення) товарів та транспортних засобів, адже застосування цього режиму значно спрощує проведення різного роду публічних заходів, за участю іноземних учасників, реалізацію міжнародного співробітництва в різних галузях, здійснення міжнародних перевезень та торгівлі.

Основними сферами застосування митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) вважається переміщення через митний кордон товарів, призначених для демонстрації на виставках, конференціях, ярмарках, товарів освіт-

нього, культурного, наукового, спортивного призначення (театральний реквізит, спортивний інвентар, обладнання для проведення наукових експериментів, музейні експонати тощо), поворотної тари (контейнери, упаковка), рекламні зразки, транспортні засоби туристів тощо [21].

Прямий зв'язок популярності даного митного режиму обумовлює той факт, що він, поряд з транзитом, є найбільш врегульованим нормами як міжнародного митного права, так і національним митним законодавством.

Одночасно, звільнення від сплати мит та податків, що надається при поміщенні товарів та транспортних засобів під даний вид митного режиму, робить його потенційно привабливим для здійснення різного роду порушень митного законодавства з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон, що ставить додаткові вимоги щодо контролю за порядком реалізації даного митного режиму.

Значення тимчасового ввезення (вивезення) як самостійного митного режиму обумовлюється потребами розвитку торгових та інших форм міжнародного співробітництва [23].

Питанню митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) було присвячено низку робіт відомих фахівців в галузі митного права, таких як: Сандровський К. К., Науменко В. П., Козирін О. М., Гречаний Д. М., Бережнюк І. Г., Коляда С. П. Але дані вчені не присвятили достанької уваги питанню дослідження операцій в межах даного режиму та розробці шляхів їх вдосконалення.

Метою статті є дослідження операцій в межах режиму тимчасового ввезення (вивезення) та визначення напрямків їх вдосконалення.

Тимчасове ввезення (вивезення) — митний режим, відповідно до якого товари можуть ввозитися на митну територію України чи вивозитися за межі митної території України з обов'язковим наступним поверненням цих товарів без будь-яких змін, крім природного зношення чи втрат за нормальних умов транспортування.

Митний режим тимчасового ввезення (вивезення) встановлює вимоги, дотримання яких допускає тимчасове користування іноземними товарами на митній території України, а українськими — за її межами, із повним або частковим звільненням від сплати податків під час переміщення в зазначеному митному режимі без обмеження заходами нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [23]

Умовами застосування режиму тимчасового ввезення (вивезення) є:

— товари, що належать до переліку, зазначеного в статті 206 МКУ, та ввозяться з передбаченою цією статтею метою.

— забезпечена можливість ідентифікації товарів (ст. 207 МКУ).

— обґрунтування підстав для тимчасового ввезення товарів та надання гарантій їх повернення (ст. 207, 211 МКУ).

— відсутність інших перешкод для поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення (вивезення) [17,7].

Режим тимчасового ввезення застосовується до товарів, що ввозяться на митну територію України (крім товарів, що попередньо вивезені за межі митної території України у митному режимі тимчасового вивезення або переробки за межами митної території України), а також до товарів, що ввезені на митну територію України та поміщені в митні режими переробки на митній території України, митного складу, транзиту, магазину безмитної торгівлі за умови виконання всіх належних процедур і вимог законодавства щодо поміщення товарів у режим тимчасового ввезення.

У митний режим тимчасового ввезення (вивезення) розміщуються переважно товари, які переміщуються через митний кордон України по некомерційним операціям.

Всі товари, які можна заявляти в даний режим, діляться, у відповідності до МКУ, на дві групи:

а) товари, які внаслідок знаходження в цьому режимі залишаються в незмінному стані, окрім природного зносу;

б) товари, які ввозяться до України в цілях ремонту.

Не підлягають розміщенню у митний режим тимчасового ввезення (вивезення) товари, якщо:

— немає можливості їх ідентифікувати;

— відсутні гарантії їхнього повернення;

— ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України та транзит територією України цих товарів заборонено законами України.

При митному оформленні товарів, що тимчасово ввозяться на митну територію України (тимчасово вивозяться за межі митної території України), митний орган вживає заходів, що дозволяють ідентифікувати такі товари при їх зворотному вивезенні (ввезенні).

Митне оформлення партії товарів в режим тимчасового ввезення (вивезення), митна вартість яких не перевищує суми, еквівалентної 100 євро (крім товарів, що переміщуються із застосуванням іншого документу, не ВМД, а карнет А. Т. А. наприклад), здійснюється за заявою підприємства без заповнення ВМД.

Ідентифікація товарів, що тимчасово ввозяться (вивозяться), забезпечується відповідно до статті 64 МКУ шляхом накладення митних забезпечень: одноразових номерних запірно-пломбувальних пристроїв, печаток, голографічних міток, нанесення цифрового, літерного чи іншого маркування, ідентифікаційних знаків, проставлення штампів, взяття проб і зразків, виготовлення фотографій, ілюстрацій, складання опису товарів, креслень, масштабних зображень, планів (графіків) використання матеріалів, призначених для будівництва та ремонту морських, річкових, повітряних суден тощо.

Засоби ідентифікації обираються з урахуванням індивідуальних характеристик та особливостей товарів і повинні бути достатніми для їх ідентифікації. Забезпечення ідентифікації товарів шляхом зазначення у митній декларації їх наявних ідентифікаційних ознак є обов'язковим, крім випадків переміщення тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

У разі неможливості забезпечення надійної ідентифікації товарів (крім випадків переміщення тари, піддонів та інших подібних товарів, що не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак) митним органом надається відмова в митному оформленні товарів у режимі тимчасового ввезення (вивезення) на підставі частини другої статті 207 МКУ.

Митним кодексом України передбачено дві особливості оподаткування товарів, заявлених в митний режим тимчасового ввезення (вивезення):

— з умовним повним звільненням від оподаткування;

— за умови гарантування підприємством дотримання митного режиму тимчасового ввезення (вивозу).

Умовне повне звільнення від оподаткування припускає повне звільнення товарів від сплати митного збору, податку на додану вартість, акцизного збору при їх розміщенні у митний режим тимчасового ввезення (вивезення). Таке оподаткування застосовується відносно товарів, перерахованих в статті 206 Митного кодексу України, а саме:

— товари, призначені для демонстрації на виставках, ярмарках, конференціях або інших подібних заходах;

— зразки товарів і рекламних фільмів за умови, що вони залишаються власністю особи, яка знаходиться або проживає за межами території тимчасового ввезення (вивезення);

— контейнери, піддони, упаковки, інші товари, які ввозяться (вивозяться) у зв'язку з комерційною операцією, але ввезення (вивезення) яких не є комерційною операцією;

— наукове та учбове устаткування, а також будь-який інший товар, який ввозиться (вивозиться) в рамках учбової, наукової або культурної діяльності;

— морські і річкові судна, інші плавучі засоби і повітряні судна, що ввозяться в цілях ремонту, а також устаткування і матеріали для їх будівництва і ремонту.

Також в статті 117 МКУ зазначено, що запасні частини та обладнання, призначені для використання в процесі ремонту чи технічного обслуговування транспортних засобів (у точу числі водних та повітряних суден), тимчасово ввезених на митну територію України або тимчасово вивезених з неї, можуть ввозитися (вивозитися) під зобов'язання про їх зворотне вивезення (ввезення) без справляння податків і зборів.

Замінені запасні частини та обладнання можуть не вивозитися за межі митної території України (не ввозитися на неї), а з дозволу митного органу: бути пред'явлені митному органу та оформлені для вільного обігу на митній території України (за її межами); бути знищені під контролем митного органу.

Зі змісту абзацу другого ст.117 МКУ слідує, що розпорядитись заміненіми запасними частинами та обладнанням можна наступним чином:

- повернути на митну територію України (при тимчасовому ввезенні),

- вивезти їх з митної території України (при тимчасовому ввезенні),

- замінені запчастини та обладнання можуть не вивозитися за межі території України (не ввозитися на неї).

В разі, коли замінені запчастини та обладнання не вивозяться за межі митної території України або коли не ввозяться на неї в законодавчому порядку визначено варіанти розпорядження ними:

- замінені запчастини та обладнання пред'являються митному органу та оформляються для вільного обігу на митній території України (митний режим імпорту) або за її межами (митний режим експорту).

- знищується під контролем митного органу, тобто знищується повністю, або приводиться в стан, який виключає можливість їх подальшого використання [1].

Товари під час перебування в митному режимі тимчасового ввезення не можуть бути:

- позичені чи використані будь-яким чином як винагорода або предмет оренди;

- перевезені з місця проведення заходу, крім випадків передання товарів для заходу на склад організатора чи розпорядника заходу,

- склад митного органу, у зоні діяльності якого перебувають ці товари, або переміщення в зону митного контролю для зворотного вивезення або зміни митного режиму.

Згідно із законодавчими актами України товари, що переміщуються у режимі тимчасового ввезення (вивезення) звільняються від сплати податків — мита, акцизного збору, податку на додану вартість.

Мито. Товари та інші предмети, що тимчасово ввозяться на митну територію України і призначені для зворотного вивезення за її межі у встановлені строки і незмінному стані або відремонтованому вигляді, а також товари та інші предмети, що тимчасово вивозяться за межі митної території України та призначені для зворотного ввезення на цю територію у встановлені строки у незмінному стані, пропускаються через митний кордон України без сплати мита.

Акцизний збір. Товари та інші предмети, що не є об'єктом купівлі-продажу або обміну й увозяться на митну територію України відповідно до режиму тимчасового ввезення, крім легкових транспортних засобів

(код за УКТ ЗЕД 8703), що ввозяться фізичними та юридичними особами — резидентами, та майна, що ввозяться (пересилається) за договорами оренди (лізингу), застави та іпотеки, не підлягають обкладенню акцизними збором.

Податок на додану вартість. Згідно з законодавчими актами України, що регулюють сплату податку на додану вартість для товарів, які ввозяться (пересилаються) на митну територію України платниками податку, базою оподаткування податком на додану вартість є договірна (контрактна) вартість таких товарів. Таким чином, товари, які не є об'єктами купівлі-продажу або обміну і ввозяться на митну територію України відповідно до режиму тимчасового ввезення, звільняються від оподаткування податком на додану вартість [23].

Перелік товарів, для яких є необхідним представлення митному органу умов гарантування підприємством дотримання митного режиму тимчасового ввезення (вивозу) визначаються ст. 211 МКУ та ПКМУ № 1855.

До таких товарів відносяться:

- товари, які кваліфікуються в групах 01–24 по УКТ ЗЕД,

- товари, які оподатковуються акцизним збором,

- товари, які оподатковуються експортним митом.

Розміщення таких товарів у режим тимчасового ввезення (вивезення) передбачає надання митному органу зобов'язання про їх зворотне вивезення (ввезення) без будь-яких змін, окрім природного зносу або втрат за нормальних умов транспортування [4].

Згідно Наказу ДМСУ № 173, якщо митному органу надається гарантія у вигляді грошової застави, сума такої застави повинна дорівнювати сумі податків, які підлягали б сплаті у разі оформлення товарів в митний режим імпорту (експорту). Якщо відбувається зворотне вивезення (ввезення) товарів (в рамках даного підприємством зобов'язання про зворотне вивезення (ввезення)), то грошова застава повинна бути повернена митним органом підприємству за його письмовою заявою. Якщо ж тимчасово ввезені (вивезені) товари розміщуються у інший митний режим, то грошова застава зараховується в рахунок сплати податків і зборів, що підлягають сплаті при митному оформленні товарів у вибраному митному режимі.

Якщо зобов'язання про зворотне вивезення (ввезення) товарів не виконано, то раніше внесена грошова застава поверненню не підлягає і зараховується до Державного бюджету України в установленому порядку. Виняток становлять випадки, коли невиконання зобов'язання відбулося внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили, що повинне бути підтверджено відповідними документами [8].

Механізм гарантій Стамбульської Конвенції 1990 р. передбачає застосування двох типів документів гарантії: книжка СРД — для транспортних засобів і книжка АТА — для всіх інших товарів. Термін застосування для книжки АТА — 6 місяців, для книжки СРД — один рік.

Згідно до Конвенції карнети АТА та СРД можна використовувати замість національних митних документів, тобто ВМД, оскільки вони мають перед митницею юридичну силу належної гарантії сплати обов'язкових податків. В Україні розпорядженням КМУ від 31.12.2004 р. № 988-р право виступати гарантуючою організацією надано Торговельно-промислової палати

України. ТППУ наділена повноваженнями видавати карнети АТА [6].

Основними категоріями товарів, що тимчасово ввозяться на базі карнетів АТА, є: антикваріат; обладнання і верстати; устаткування: для виготовлення харчових продуктів, електричне і електронне, наукове, хірургічне і стоматологічне; комп'ютери; офісне обладнання; трансформатори; електрогенератори; ювелірні вироби і вироби з дорогоцінних металів/каміння; аудіовізуальна техніка; лазери; фотографічна і плівкова апаратура; музичні інструменти і записи; демонстраційні матеріали; фільми; меблі; літаки; автомобілі і приладдя; перегонові авто; сільськогосподарська техніка; обігрівально-освітлювальна апаратура; твори живопису та інших видів образотворчого мистецтва; парфумерія; засоби театральних ефектів і реквізит; взуття і одяг; шкіряні вироби і спортивні товари; яхти і човни; іграшки; виставкові стенди і виставкове обладнання [15].

По карнетах АТА не можуть бути ввезені витратні предмети або предмети, що призначені для переробки, обробки або ремонту, тобто ті, які будуть реекспортовані не в тому ж стані, в якому були ввезені.

Застосування карнетів АТА не впливає на доходи країни, оскільки товари з оформленими на них карнетами призначаються для реекспорту і ні в якому разі для продажу в країні тимчасового ввезення. Система працює за принципом «самострахування» і, якщо власник карнету не спроможеться забезпечити вивезення товарів протягом терміну його дії, мито стягується.

Загальний термін режиму тимчасового ввезення (вивезення), згідно ст. 208 МКУ, складає 1 рік з дня ввезення/вивозу до України заявлених товарів, а не з дня оформлення ВМД. Це означає, що відлік часу знаходження товарів в режимі починається практично після перетину митного кордону України. Різниця в часі між днем перетину товарами митного кордону і днем їх митного оформлення може складати 10–28 днів, залежно від виду транспорту, яким товар доставляється від митного кордону до митниці призначення (по території України). Точна дата завершення знаходження товарів в режимі тимчасового ввезення (вивезення) дуже важлива, оскільки прострочення повернення товарів загрожує значним штрафом або навіть їх конфіскацією (ст. 348 КМУ).

Строк тимчасового ввезення (вивезення) товарів, що поміщені під митний режим тимчасового ввезення (вивезення), може бути продовжений з урахуванням мети ввезення (вивезення) товарів, а також інших обставин.

Рішення щодо продовження строку тимчасового ввезення (вивезення) товарів приймається митницею оформлення за заявою особи, що надала зобов'язання про зворотне вивезення (вивезення), поданою до закінчення цього строку. Разом із заявою подаються оригінали або завірені в установленому порядку копії документів, що обґрунтовують потребу такого продовження; копія акта про проведення митного огляду тимчасово ввезених товарів, складеного не раніше ніж за 15 календарних днів до дня подання заяви (якщо товари перебувають у зоні діяльності іншого митного органу).

Рішення про продовження строку тимчасового ввезення (вивезення) товарів або відмову в продовженні строку тимчасового ввезення (вивезення) товарів приймається митницею оформлення не пізніше 15 календарних днів з дня надходження заяви.

Строк зворотного вивезення (вивезення) товарів встановлюється митним органом у рішенні про відмову в продовженні строку тимчасового ввезення (вивезення) товарів з урахуванням часу, потрібного для монтажу, демонтажу, транспортування тимчасово ввезених (вивезених) товарів.

Інформація про продовження строку тимчасового ввезення (вивезення) товарів заноситься посадовою особою митного органу до ЄАІС у строк, що не перевищує 24-х годин після прийняття відповідного рішення.

Продовження встановленого терміну знаходження товарів в режимі тимчасового ввезення (вивезення) можливо, якщо заява власника товарів подана до закінчення терміну разом з документами, що обґрунтовують таку необхідність.

Найбільш часто вживаними після митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) є митні режими імпорту і експорту (залежно від напрямку переміщення товарів). При заявленні товарів у режим імпорту митним органом застосовується повний комплекс формальних процедур, тобто оплата всіх необхідних податків, надання дозвільних документів та ін.

Правове регулювання відносин, що виникають при застосуванні режиму тимчасового ввезення в Україні здійснюється на підставі таких міжнародно-правових актів: 1) Конвенція Кіото (Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (зі змінами, внесеними протоколом від 26 червня 1999 р.); 2) Стамбульська конвенція (Конвенція про тимчасове ввезення від 26 червня 1990 р.). Україна приєдналася до Стамбульської конвенції та всіх її додатків згідно ЗУ № 1661-IV від 24.03.2004 р.

Конвенція набрала чинності для України 22 вересня 2004 р. згідно Листа МЗС України №72/13–612/1–3228 від 20.07.2004 р.

Метою приєднання до Стамбульської конвенції було створення сприятливих умов для тимчасового безмитного ввезення товарів шляхом усунення перешкод, що виникають:

— при оформленні митної декларації за встановленою в кожній країні формою під час тимчасового ввезення товарів у цю країну;

— при забезпеченні сплати митних податків і зборів у разі невивезення товарів в обумовлений термін, що сприятиме розвитку міжнародної торгівлі.

Таким чином, після того як Стамбульська конвенція вступила в дію для України правове регулювання тимчасового ввезення (вивезення) товарів (у тому числі транспортних засобів) здійснюється на підставі як норм національного законодавства України, так і норм міжнародного права, а саме положень Стамбульської конвенції та Конвенції Кіото [13], [16].

Алгоритм декларування товарів у митний режим тимчасового ввезення (вивезення) з оформленням ВМД у режимі ІМ 31 або ЕК 31:

До етапу 1 відноситься подання суб'єктом ЗЕД митному органу, що здійснює митне оформлення товарів у режим тимчасового ввезення (вивезення) ряду документів, на підставі яких митний орган може прийняти рішення щодо можливості застосування режиму (Рис.1,2).

Умовою переміщення товарів у режимі тимчасового ввезення (вивезення) є подання митному органу, що здійснює митне оформлення заявлених до переміщення товарів, ряду документів, на підставі яких митний орган може прийняти рішення щодо можливості застосуван-

ня режиму тимчасового ввезення (вивезення). Перелік таких документів та їх зміст встановлений ПКМУ №1855 від 12.12.2002 р. з урахуванням того, що у відношенні до митного режиму застосовуються мінімальні вимоги тарифного та нетарифного засобів регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

До таких документів відносяться:

1) Письмова заява особи (в двох примірниках), яка має намір розмістити товар у режимі тимчасового ввезення (вивезення), у якій зазначаються відомості про мету тимчасового ввезення (вивезення) товарів; найменування, кількість та вартість товарів, що будуть оформлені відповідно до митного режиму; термін зворотного вивезення товарів; інша інформація, що може бути використана при митному оформленні, наприклад, номери телефонів осіб, відповідальних за зворотне вивезення (вивезення) товарів, місцезнаходження особи, що тимчасово ввозить (вивозить) товари, тощо.

2) Письмове зобов'язання особи, яке має намір розмістити товар у режимі тимчасового ввезення (вивезення), не реалізовувати товари, оформлені відповідно до митного режиму тимчасового ввезення (вивезення), без дозволу митниці та відповідного митного оформлення і вивезти ці товари в установлений термін або провести їхнє декларування в інший митний режим до закінчення цього терміну.

3) Договір (контракту), у відповідності до якого товари тимчасово ввозяться (вивозяться) на митну територію України.

4) Товаротransпортні, товаросупровідні, комерційні документи, у відповідності до яких товари тимчасово ввозяться (вивозяться) на митну територію України.

5) Установлені чинним законодавством дозволи інших органів (Державної служби експортного контролю України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства аграрної політики України, та ін.). До таких дозвільних документів можуть також відноситись відповідні рішення Кабінету Міністрів України, щодо можливості розміщення тих чи інших товарів в режимі тимчасового ввезення (вивезення) [4].

6) Документи гарантування.

Якщо гарантування перебування товарів у митному режимі тимчасового ввезення (вивезення) здійснюється шляхом надання митному органу грошової застави, то кошти в сумі такої грошової застави вносяться на відповідний рахунок митного органу.

До етапа 2 відноситься *прийняття рішення митним органом щодо можливості застосування режиму тимчасового ввезення (вивезення) на підставі поданих суб'єктом ЗЕД документів.*

Рішення про допущення товарів до переміщення через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення) приймається митним органом згідно Постанови Кабінету Міністрів України № 1855 від 12.12.2002.

Рішення про відмову в допущенні товарів до переміщення через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення) приймається, якщо:

— заява заповнена не за встановленою формою та/або відсутні обов'язкові відомості, що повинні міститися у цій заяві;

— відсутні документи, необхідні для прийняття рішення про допущення товарів до переміщення через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення);

— немає можливості встановити надійність ідентифікації товарів, а також у разі відсутності гарантій їх повернення;

— з поданих документів випливає, що мета ввезення товарів на митну територію України (вивезення товарів за межі митної території України) не відповідає умовам переміщення товарів через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення);

— відповідно до законодавства поміщення товарів у режим тимчасового ввезення (вивезення) не допускається;

— митний орган виявив невідповідність відомостей у поданих документах.

Товари, щодо яких митним органом прийнято рішення про відмову в допущенні до переміщення через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення), можуть бути поміщені в інший митний режим, який допускається щодо таких товарів [12].

У ПКМУ № 1855 від 12.12.2002 р. визначений порядок прийняття рішення про допущення товарів до переміщення через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення):

1. Рішення про допущення товарів до переміщення через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення) приймається керівником митного органу або уповноваженою ним посадовою особою на підставі заяви заінтересованої особи.

2. Заява повинна бути розглянута протягом трьох робочих днів після її реєстрації.

3. Рішення про допущення товарів до переміщення оформляється шляхом накладення на обох примірниках заяви резолюції такого змісту: «Тимчасове ввезення дозволено» або «Тимчасове вивезення дозволено». Резолюція скріплюється печаткою митного органу або особистою номерною печаткою уповноваженої посадової особи. У разі прийняття рішення про відмову у допущенні товарів до переміщення керівник митного органу або уповноважена ним посадова особа накладає на обох примірниках заяви резолюцію такого змісту: «Тимчасове ввезення заборонено» або «Тимчасове вивезення заборонено» із зазначенням причин відмови [4].

Забороняється проводити митне оформлення товарів відповідно до митного режиму тимчасового ввезення в випадках:

— заборони на ввезення відповідно до законодавства;

— увезення товарів, що не використовуватимуться за своїм призначенням у господарській, науковій, гуманітарній та інших видах діяльності суб'єкта;

— увезення товарів незібраними (комплектний об'єкт);

— увезення товарів, що для здійснення сертифікації потребують виконання монтажних робіт;

— увезення товарів за договорами купівлі-продажу, консигнації, маркетингу, про спільну діяльність та іншими договорами, якщо умовами договорів передбачено проведення розрахунків за ці товари суб'єктами підприємницької діяльності України з нерезидентами.

Товари, що тимчасово ввозяться на митну територію України, перебувають під митним контролем з моменту ввезення на територію України до моменту їх зворотного вивезення або пропуску митницею для вільного використання на території України.

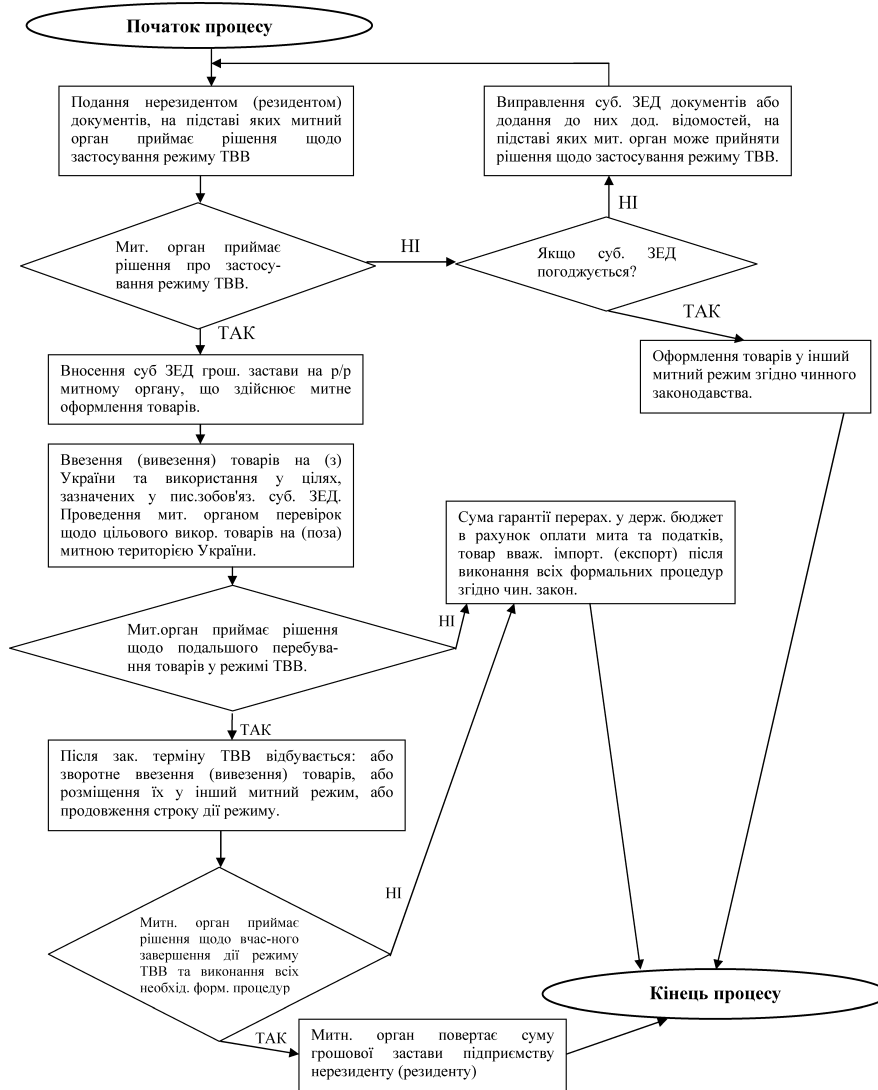


Рис. 1. Алгоритм застосування режиму тимчасового ввезення (вивезення) для товарів, для яких є необхідною гарантія

Товари, що тимчасово вивозяться за межі митної території України, перебувають під митним контролем з моменту пред'явлення митниці їх та потрібних для здійснення митного контролю документів на такі товари й до пропуску їх через митний кордон України під час зворотного ввезення або до пропуску митницею для вільного використання за межами митної території України [3].

До етапа III відноситься *фактичне ввезення товарів в Україну або їх тимчасове вивезення суб'єктом зовнішнь-економічної діяльності*.

Товари, що поміщені у митний режим тимчасового ввезення (вивезення), перебувають під митним контролем митниці оформлення з моменту поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення (вивезення) до його завершення.

Митниця, що здійснює митний контроль товарів, пропущених з метою тимчасового ввезення, під час дії режиму систематично перевіряє цільове використання цих товарів.

Особа, яка надала зобов'язання про зворотне вивезення товарів, на вимогу митниці оформлення повідомляє про місцезнаходження товарів, що перебувають у митному режимі тимчасового ввезення (вивезення).

Наявність, стан товарів, що перебувають у режимі тимчасового ввезення, а також їх цільове використання контролюються митними органами шляхом проведення оглядів територій та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися такі товари, відповідно до статті 61 КМУ.

Періодичність таких оглядів визначається керівником митного органу з урахуванням характеру товарів, мети і строку їх тимчасового ввезення, умов цільового використання товарів на митній території України.

За результатами огляду складається акт про проведення огляду територій і приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де перебувають або можуть перебувати товари й транспортні засоби, що підлягають митному контролю за формою, затвердженою наказом ДМСУ від 04.07.2003 №435.

Електронна копія акта про проведення огляду заноситься посадовою особою митного органу, яка проводила такий огляд, до ЄАІС у строк, що не перевищує 24-х годин після його складання.

При виявленні посадовими особами ВМО фактів використання тимчасово ввезених товарів з будь-якою іншою метою, крім тієї, що була заявлена митному органу, а також

у разі невиконання особою, що надала зобов'язання про зворотне вивезення (ввезення) цих товарів, зобов'язання в установленій строк, ВМО розглядає питання наявності в діях цієї особи порушення митних правил.

У разі виявлення фактів порушень митних правил посадова особа ВМО, де здійснено митне оформлення товару у режимі тимчасового ввезення (вивезення), складає протокол про порушення митних правил. Допускається заведення справи про порушення митних правил підрозділом митниці, що безпосередньо виявив правопорушення.

До етапу IV відноситься:

а) Завершення дії режиму шляхом зворотного вивезення (ввезення) товарів.

Митний режим тимчасового ввезення (вивезення) завершується після закінчення встановлених митним органом термінів.

До закінчення терміну тимчасового ввезення товари мають бути вивезені за межі митної території України (дозволяється вивезення товарів кількома партіями).

Контроль за дотриманням термінів зворотного вивезення (ввезення) товарів покладається на посадових осіб ВМО, які відповідають за цей напрямку роботи у відповідності до своїх функціональних обов'язків, де здійснено митне оформлення товару за ВМД (карнетом АТА) підприємства у заявленому в митному режимі тимчасового ввезення (вивезення).

При належному виконанні процедур, що позначають завершення дії режиму, особа, що тимчасово ввезла (вивезла) товари, звільняється від зобов'язань, покладених на нього. У протилежному випадку ця особа несе відповідальність за порушення встановлених правил надання і користування митним режимом.

Зворотне вивезення (ввезення) товарів може бути здійснене через будь-яку митницю з використанням будь-якого виду транспорту.

Процедура зворотного ввезення (вивезення) ставить на контроль відділу по контролю за доставкою вантажів. У разі одержання з відділу по контролю за доставкою вантажів інформації про недоставлення товару до митного кордону України посадова особа ВМО, яка контролює тимчасове ввезення (вивезення) товарів, негайно проводить перевірку причин недоставлення вантажу і повідомляє про даний факт керівництву ВМО. У випадку підтвердження факту правопорушення посадова особа ВМО складає протокол про порушення митних правил та повідомляє відділ по контролю за доставкою вантажів.

У разі порушення термінів зворотного вивезення (вивезення) посадова особа оперативного підрозділу, яка відповідає за контроль тимчасового ввезення (вивезення), складає протокол про порушення митних правил, який передається до відділу боротьби з контрабандою та ПМП у строки, встановлені чинним законодавством.

Якщо товари не можуть бути своєчасно вивезені (ввезені) внаслідок накладення на них арешту, то вимога митного органу щодо виконання зобов'язання про зворотне вивезення (ввезення) цих товарів призупиняється на час арешт.

Також суб'єкт ЗЕД не несе відповідальності за своєчасне невивезення (зворотне ввезення) товарів, внаслідок знищення чи повної втрати товарів через дію обставин непереборної сили.

Факт дії обставин непереборної сили, що мали місце на території України, підтверджується висновком компетентного державного органу та, за потреби, ТППУ. Факт дії обставин непереборної сили, що мали місце поза межами митної території України, підтверджується компетентними органами країни, у якій виникли обставини непереборної сили, або уповноваженими міжнародними організаціями. Таке підтвердження підлягає легалізації у відповідній консульській установі України.

б) *Завершення дії режиму шляхом розміщення товарів у інший митний режим.*

Суб'єкт ЗЕД, після закінчення терміну тимчасового ввезення, має право заявити про *зміну митного режиму* щодо товарів, які раніше були тимчасово ввезені (вивезені).

До закінчення терміну тимчасового ввезення (вивезення) товари мають бути:

- заявлені митниці для вільного обігу в режимі ІМ 40 або ЕК 10 (залежно від напрямку переміщення товарів);
- відмова на користь держави (ст. 246);
- передані для зберігання митниці у режимі митного складу із застосуванням ВМД, заповненої в режимі митного складу ЕК-74 (стаття 214 МКУ).;
- знищені під контролем митниці, якщо такі товари не можуть бути використані як вироби чи матеріали (ст. 243–245 МКУ).

в) Продовження встановленого терміну знаходження товарів в режимі тимчасового ввезення (вивезення)

Така альтернатива можлива, якщо заява власника товарів подана до закінчення терміну разом з документами, що обґрунтовують таку необхідність.

Рішення про продовження ухвалюється митним органом за заявою підприємства з врахуванням тривалості господарської, наукової, гуманітарної або інших видів діяльності, які здійснювались із застосуванням товарів, які раніше були розміщені у режим тимчасового ввезення (вивезення).

У разі подовження терміну застосування митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) митне оформлення вантажної митної декларації повторно не здійснюється.

Інформація про завершення режиму тимчасового ввезення (вивезення) заноситься в ЄАІС посадовою особою митниці оформлення. Товари, щодо яких завершено режим тимчасового ввезення (вивезення), знімаються з контролю митницею оформлення після занесення відповідної інформації в ЄАІС. ВМД, за якою товари оформлено в режим тимчасового ввезення (вивезення), знімається з контролю митницею оформлення після завершення митного режиму тимчасового ввезення (вивезення).

Згідно Додатку А до Конвенції карнети АТА можна використовувати замість національних митних документів, тобто ВМД, оскільки вони мають перед митницею юридичну силу належної гарантії сплати обов'язкових податків. В Україні розпорядженням КМУ від 31.12.2004 р. № 988-р право виступати гарантуючою організацією надано Торговельно-промислової палати України. ТППУ наділена повноваженнями видавати карнети АТА. [18]

Карнет АТА — уніфікований міжнародний митний документ, який згідно положенням Конвенції про тимчасове ввезення:

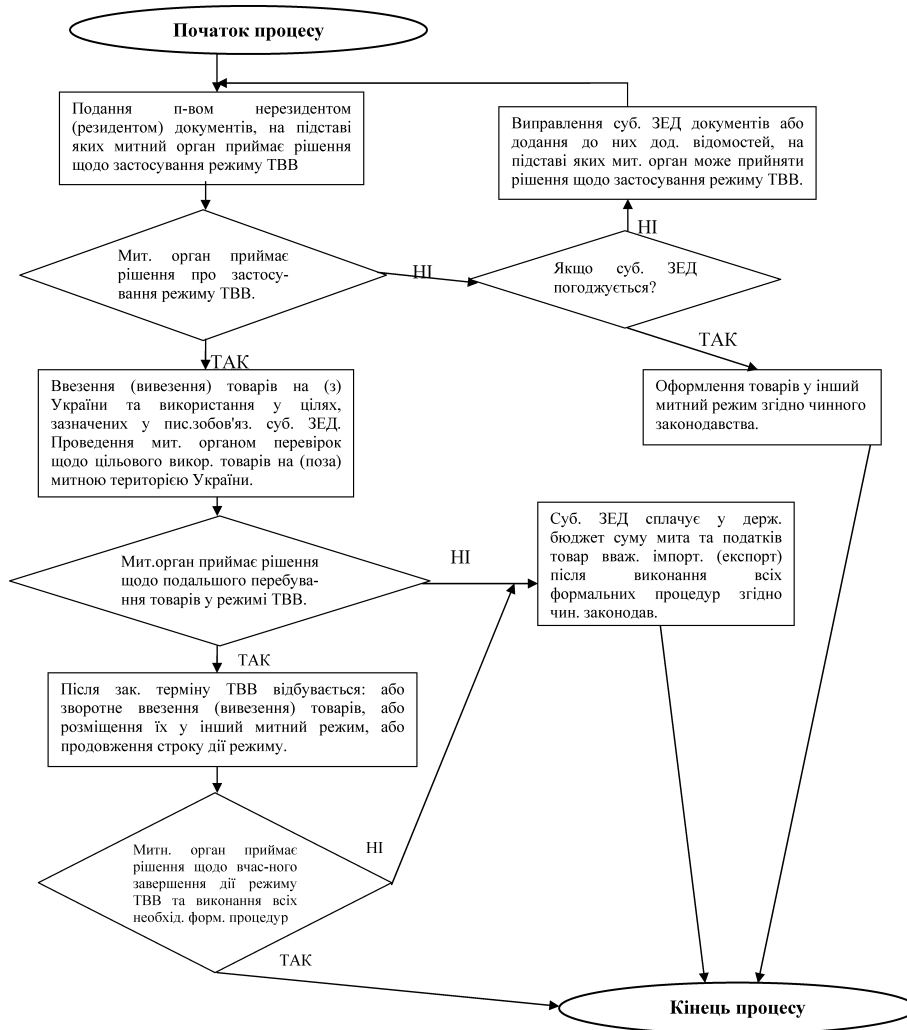


Рис. 2. Алгоритм застосування режиму тимчасового ввезення (вивезення) для товарів із повним умовним звільненням від податків з оформленням ВМД

1. Дозволяє звільнення від мита, митних зборів і податків тимчасове ввезення товарів на протязі до одного року на території країн-учасниць міжнародної системи АТА. Список країн учасниць див. ДОДАТОК Б [3];

2. Приймається митними органами країн-учасниць замість своїх національних митних документів;

3. Є міжнародною діючою гарантією сплати країні-учасниці ввізного мита і податків згідно її національного законодавства у разі порушення режиму тимчасового ввезення [13].

Оскільки карнет АТА є одночасно документом про тимчасове ввезення товарів і підтвердженням митного огляду з метою тимчасового ввезення, він значно спрощує і прискорює виконання формальностей тимчасового ввезення як для власника карнету АТА, так і для митниці: немає потреби в заповненні нових митних документів і необхідності проходити додатковий митний огляд з прибуттям у країну тимчасового ввезення товару, підраховувати суми мит і зборів під час ввезення товарів і робити відшкодування під час реекспорту. Відпадає необхідність у послугах іноземних митних брокерів, що також заощаджує валютні кошти.

Таким чином, для суб'єкта підприємницької діяльності немає необхідності вносити грошову заставу у

валюті на пропускному пункті кожної країни тимчасового ввезення, яка підлягає реєстрації із зобов'язанням її збереження, не кажучи вже про збитки внаслідок обміну валюти [19, 33].

Для митних органів використання карнету АТА зменшує бюрократичну роботу і підвищує рівень митного захисту, оскільки плата ввізного мита та зборів гарантується організацією-гарантом. Ця гарантія діє автоматично, отже митниці не потрібно її перевіряти для кожного окремого карнету АТА. Зменшується ризик шахрайства, пов'язаний з митним оформленням документів.

Переваги для митних органів, що виникають при застосуванні карнетів АТА.

1. Час, необхідний для виконання митних процедур тимчасового ввезення, максимально скорочується, як при експорті, так і при імпорті товарів.

2. Збереження товару підлягає міжнародним гарантіям. Митні служби держави не повинні вираховувати та стягувати мито та ПДВ в момент імпорту чи повертати сплачені гарантійні платежі при ввезенні, як за звичай практикується згідно з процедурами тимчасового ввезення різних держав.

3. Усувається ризик втрат, які понесли б митні органи в разі неповернення товару без внесення відповід-

них митно-податкових платежів. Гарантія є автоматичною і стосується кожного карнету, не вимагає значного контролю її чинності у кожному випадку.

4. Можливі мито та податок не стягуються митним органом безпосередньо від власника карнету, а за посередництвом організацій, що надають гарантії [19,34].

Карнет АТА є чинним протягом року з дати видання. Цей термін можна продовжити. В рамках терміну чинності карнет може застосовуватись для одноразового та багаторазового завезення товару до держави призначення. Існує можливість перебування товару протягом року на теренах держави тимчасового імпорту, якщо цей термін не скорочується митними органами.

У випадку подання у карнеті митним службовцем іншого терміну, ніж термін чинності карнету, власник карнету має орієнтуватися на термін, визначений митними органами держави ввезення [7].

Карнет АТА, виданий в Україні, є книжкою формату А4, зброшурованою з певної кількості листів різного призначення і кольору:

Алгоритм тимчасового ввезення (вивезення) товарів за допомогою уніфікованого міжнародного митного документа карнет АТА:

ЕТАП I

Подання суб'єктом ЗЕД Торгово-промислової палати України (ТПП) заяви на отримання карнета АТА.

Керівництвом ТПП України функції оформлення карнетів АТА покладені на Сектор оформлення тимчасового ввезення товарів.

Для отримання карнета АТА підприємець повинен направити ТППУ електронну версію заяви на отримання карнета АТА.

Сектор оформлення тимчасового ввезення товарів ТППУ розглядає заяву та приймає рішення про можливість видачі карнета АТА.

При позитивному рішенні ТППУ надсилає:

— рахунок на оплату послуг ТППУ з видачі карнета АТА;

— заява на отримання карнета АТА;

— декларація зобов'язань власника карнета АТА перед ТПП України.

Потім суб'єктом ЗЕД передаються ТППУ документи, що ідентифікують власника карнета АТА:

а) для юридичних осіб:

— ксерокопія Свідоцтва про державну реєстрацію, засвідчена нотаріально;

— ксерокопія Свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість, засвідчена нотаріально;

— ксерокопія Довідки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України або іншого документа, який підтверджує присвоєння ідентифікаційного коду (коду ЄДРПОУ), засвідчена нотаріально.

б) для фізичних осіб:

— ксерокопія Картки фізичної особи — платника податків або іншого документа, який підтверджує присвоєння ідентифікаційного номера ДРФО, засвідчена нотаріально;

— ксерокопія паспорта, засвідчена нотаріально.

Також подається копія документа, згідно з якими планується тимчасове вивезення товарів з України (угода на участь у виставці, змаганнях тощо) та реквізити зарубіжної приймаючої сторони.

ЕТАП II

Заповнення граф карнету АТА суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності-власником книжки та ТПП України

При тимчасовому вивезенні графа А—G жовтого відривного документа на вивезення («exportation») заповнюються власником карнета АТА (його представником) та Торгово-промисловою палатою України.

ЕТАП III

Подання суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності митному органу, що здійснює митне оформлення товарів у режим тимчасового ввезення (вивезення) карнету АТА, на підставі якого митний орган приймає рішення щодо можливості застосування режиму.

Посадова особа митної служби перевіряє відповідність даних, занесених у графа А—G та загальний список відривного документа на вивезення жовтого кольору («exportation») карнета АТА, відомостям, наведеним на першій і другій сторінках обкладинки цієї книжки (карнета) АТА, а також перевіряє товари, що тимчасово вивозяться, на відповідність товарам, зазначеним у цій книжці.

Порядком встановлено, що рішення про допуск товарів до переміщення на підставі карнета АТА приймається співробітником митниці після перевірки вказаних в такій книжці відомостей на відповідність положенням Конвенції АТА і Доповнень В.1—В.9 і D до неї. Якщо за результатами перевірки тимчасове ввезення (вивезення) товарів на підставі карнета АТА неможливе (зокрема, якщо товари не підлягають пропуску з умовним повним звільненням від оподаткування), такі товари можуть бути розміщені в будь-який митний режим згідно МКУ.

На підставі позитивних результатів перевірки приймає рішення про можливість допущення до переміщення товарів у митному режимі тимчасового ввезення (вивезення) з використанням книжки (карнета) АТА.

Кожний з відривних документів та невідривних корінців повинен бути належним чином оформлений в митному органі, розташованому в пункті пропуску через державний кордон відповідної країни, пред'явником карнета АТА (графа D, E, F) і співробітником цього митного органу (графа H карнета). Після завершення митної процедури відривні документи вилучаються співробітником митниці з книжки АТА, а невідривні корінці залишаються в книжці АТА [9].

Посадова особа підрозділу митних платежів визначає ставки податків і зборів, чинні на день ввезення товарів на митну територію України та розраховує суму податків і зборів, на яку при ввезенні товарів в Україну на підставі книжки (карнета) АТА надано умовне повне звільнення від оподаткування. Розрахунок суми податків згідно з карнетом АТА.

ЕТАП IV

Фактичне ввезення товарів в Україну або їх тимчасове вивезення суб'єктом ЗЕД за карнетом АТА.

Товари, що тимчасово ввозяться на митну територію України за карнетом АТА, перебувають під митним контролем з моменту ввезення на територію України до моменту їх зворотного вивезення або пропуску митницею для вільного використання на території України.

Митниця, що здійснює митний контроль товарів, пропущених з метою тимчасового ввезення за карнетом

АТА, під час дії режиму систематично перевіряє цільове використання цих товарів.

За рішенням керівника ВМО посадові особи, які відповідають за митний контроль та митне оформлення товарів у митному режимі тимчасового ввезення, мають здійснювати перевірку фактичного використання таких товарів на митній території України.

Наявність, стан товарів, що перебувають у режимі тимчасового ввезення, а також їх цільове використання контролюються митними органами шляхом проведення оглядів територій та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися такі товари, відповідно до статті 61 Митного кодексу України.

Періодичність таких оглядів визначається керівником митного органу з урахуванням характеру товарів, мети і строку їх тимчасового ввезення, умов цільового використання товарів на митній території України.

За результатами огляду складається акт про проведення огляду територій і приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де перебувають або можуть перебувати товари й транспортні засоби, що підлягають митному контролю за формою, затвердженою наказом ДМСУ від 04.07.2003 №435.

При виявленні посадовими особами митної установи фактів використання тимчасово ввезених товарів з будь-якою іншою метою, крім тієї, що була заявлена митному органу в карнеті АТА, митний орган подає асоціації, що видала карнет, вимогу про сплату податків впродовж 6 місяців згідно з карнетом АТА.

ЕТАП V

а) Завершення дії режиму шляхом зворотного вивезення (вивезення) товарів.

б) Завершення дії режиму шляхом декларування тимчасово вивезених товарів до іншого митного режиму з використанням ВМД.

в) *Продовження строків митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) товарів з використанням книжок (карнетів) АТА.*

Отже, успішна адаптація митного законодавства України до міжнародних норм — це не лише наближення національної системи права до світової системи права, а й обов'язкова передумова реалізації європейських та євроатлантичних прагнень України.

Процес адаптації національного законодавства не закінчиться одноразовими змінами в діючих законодавчих та нормативно-правових актах, так як існує тенденція розвитку світової митної бази і Україна повинна бути готова до внесення постійних змін у діюче законодавство. Йдеться про те, що Всесвітні митна організація планує розширення переліку видів товарів та їх призначення, що можуть бути поміщені під митний режим тимчасового ввезення (вивезення) з одночасним спрощенням пов'язаних з цим митних формальностей та способів звільнення від сплати мита та інших обов'язкових платежів.

В ході досліджень митного законодавства України на ступінь відповідності Стамбульській конвенції була відмічена невідповідність положень ч.10 ст. 206 МКУ загальноприйнятим світовим нормам — включення до переліку товарів, повністю звільнених від оподаткування при застосуванні режиму тимчасового ввезення (вивезення), морських і річкових суден, інших плавучих

засобів та повітряних суден, які ввозяться з метою ремонту, а також устаткування та матеріалів, призначених нерезидентами для будівництва та ремонту цих суден.

Відповідно до статті 204 Кодексу тимчасове ввезення (вивезення) — це митний режим, відповідно до якого товари можуть ввозитися на митну територію України чи вивозитися за межі митної території України з обов'язковим наступним поверненням цих товарів без будь-яких змін, крім природного зношення чи втрат за нормальних умов транспортування.

При цьому звільнення від сплати податків під час переміщення товарів у митному режимі тимчасового ввезення (вивезення) регулюється виключно податковими законами України [11].

При цьому статтею 206 МКУ визначено перелік товарів, щодо яких може надаватися дозвіл на тимчасове ввезення (вивезення) з умовним повним звільненням від оподаткування.

Згідно зі Стамбульською конвенцією, тимчасове ввезення (вивезення) товарів — це митний режим, який дозволяє приймати на митну територію певні товари (у тому числі транспортні засоби) з повним або частковим звільненням від мит та податків, а також без застосування заборон чи обмежень економічного характеру на ввезення [15].

Отже, в законодавстві відсутні норми про часткове оподаткування товарів, що тимчасово ввозяться та не увійшли у перелік повністю звільнених від оподаткування товарів.

Це робить непривабливими лізингові (орендні) та інші комерційні операції, так як товари за такими операціями законодавчо не дозволено розміщувати у режим тимчасового ввезення, такі товари розміщують у режим імпорту із оплатою імпортного мита, ПДВ та інших обов'язкових зборів.

Проаналізувавши Стамбульську та Кіотську конвенції, можна зазначити, що ними передбачається стягнення ввізних податків відносно предметів, які тимчасово ввозяться на територію відповідної країни для комерційного використання, із застосуванням при оподаткуванні критеріїв, що враховують тривалість перебування товарів в цій країні, їх амортизацію в результаті використання або суми, сплаченої за прокат.

При цьому митним законодавством більшості європейських країн встановлено, що при частковому звільненні від сплати мит і податків за кожний повний чи неповний місяць сплачують 3 % від суми, яка б підлягала сплаті, якби товари були випущені для вільного обігу. Загальна сума мита, податків, стягнених при тимчасовому ввезенні з частковим звільненням від сплати, не повинна перевищувати суми мит, податків, які підлягали б сплаті на момент ввезення, якби товари були випущені для вільного обігу. У разі коли вказані стануть рівними, товар вважається випущеним у вільний обіг. Але для того, щоб товар реально був випущений у вільний обіг, суб'єкту ЗЕД необхідно представити до митного органу документи, які підтверджують, що по відношенню до товару були додержані всі заборони до ввезення та обмеження нееконічного характеру. Тобто, якщо товар підпадає під заходи нетарифного регулювання імпорту в країну, він не може бути ввезеним для вільного обігу у режимі імпорту, але може бути допущеним до тимчасового ввезення на строк до 1 року [20, 159–160].

Отже, до нової редакції Митного кодексу України слід внести наступні зміни щодо режиму тимчасове ввезення (вивезення).

1. Метою даного режиму є ввезення товарів на митну територію чи вивезення його за її межі з обов'язковим наступним поверненням товарів без будь-яких змін, крім природного зношення чи втрат за нормальних умов транспортування. Ввезення чи вивезення товарів здійснюються за умови гарантії за умовами повного чи часткового звільнення від сплати мита.

2. Суб'єктами є резидентів та нерезидентів України, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю та мають певні домовленості з іншими країнами.

3. Терміни розміщення товару під даний режим 24 місяця (як в ЄС та Митному союзи РБК).

4. До стимулів відноситься повне чи часткове звільнення від сплати мита для певних груп товарів. Перелік товарів, які повністю звільнюються від мита визначаються у відповідності до міжнародних домовленостей (Киотської та Стамбульської конвенції). Податок на додану вартість не сплачується.

5. До обмежень відноситься сплата акцизного збору на товари (крім категорії 8703 кода УКТ ЗЕД). До обмежень відноситься також сплата 3 % суми ввізного мита за кожен місяць перебування товару на території (для певних груп товарів, які визначені міжнародними домовленостями).

6. До алгоритму слід віднести такі операції:

Подання суб'єктом ЗЕД Торгово-промислової палати України заяви на отримання карнета АТА. Для отримання карнета АТА підприємець повинен направити торгівельно-промисловим палатам України електронну версію Заяви на отримання карнета АТА. Сектор оформлення тимчасового ввезення товарів ТППУ розглядає заяву та приймає рішення про можливість видачі карнета АТА. При позитивному рішенні торгівельна плата надсилає: рахунок на оплату послуг ТППУ з видачі карнета АТА; заява на отримання карнета АТА; декларація зобов'язань власника карнета АТА перед торгівельно-промисловими палатами України.

Потім суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності передаються торгівельним палатам документи, що ідентифікують власника карнета АТА:

а) для юридичних осіб:

— ксерокопія Свідоцтва про державну реєстрацію, засвідчена нотаріально;

— ксерокопія Свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість, засвідчена нотаріально;

— ксерокопія Довідки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України або іншого документа, який підтверджує присвоєння ідентифікаційного коду (коду ЄДРПОУ), засвідчена нотаріально.

б) для фізичних осіб:

— ксерокопія Картки фізичної особи — платника податків або іншого документа, який підтверджує присвоєння ідентифікаційного номера ДРФО, засвідчена нотаріально;

— ксерокопія паспорта, засвідчена нотаріально.

Також подається копія документа, згідно з якими планується тимчасове вивезення товарів з України (угода на участь у виставці, змаганнях тощо) та реквізити зарубіжної приймаючої сторони.

Далі здійснюється заповнення граф карнету АТА суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності-власником книжки та торгівельною палатою України

При тимчасовому вивезенні графа А—G жовтого відривного документа на вивезення («exportation») заповнюються власником карнета АТА (його представником) та Торгово-промисловою палатою України.

Подання суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності митному органу, що здійснює митне оформлення товарів у режим тимчасового ввезення (вивезення) карнету АТА, на підставі якого митний орган приймає рішення щодо можливості застосування режиму. Рішення про допуск товарів до переміщення на підставі карнета АТА приймається співробітником митниці після перевірки вказаних в такій книжці відомостей на відповідність положенням Конвенції АТА і Доповнень В.1—В.9 і D до неї. Якщо за результатами перевірки тимчасове ввезення (вивезення) товарів на підставі карнета АТА неможливе (зокрема, якщо товари не підлягають пропуску з умовним повним звільненням від оподаткування), такі товари можуть бути розміщені в будь-який митний режим.

На підставі позитивних результатів перевірки приймає рішення про можливість допущення до переміщення товарів у митному режимі тимчасового ввезення (вивезення) з використанням книжки (карнета) АТА.

Кожний з відривних документів та невідривних корінців повинен бути належним чином оформлений в митному органі, розташованому в пункті пропуску через державний кордон відповідної країни, пред'явником карнета АТА (графи D, E, F) і співробітником цього митного органу (графа H карнета). Після завершення митної процедури відривні документи вилучаються співробітником митниці з книжки АТА, а невідривні корінці залишаються в книжці АТА.

Посадова особа підрозділу митних платежів визначає ставки податків і зборів, чинні на день ввезення товарів на митну територію України та розраховує суму податків і зборів, на яку при ввезенні товарів в Україну на підставі книжки (карнета) АТА надано умовне повне звільнення від оподаткування. Розрахунок суми податків згідно з карнетом АТА.

Далі здійснюється фактичне ввезення товарів в Україну або їх тимчасове вивезення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності за карнетом АТА.

Товари, що тимчасово ввозяться на митну територію України за карнетом АТА, перебувають під митним контролем з моменту ввезення на територію України до моменту їх зворотного вивезення або пропуску митницею для вільного використання на території України.

Митниця, що здійснює митний контроль товарів, пропущених з метою тимчасового ввезення за карнетом АТА, під час дії режиму систематично перевіряє цільове використання цих товарів.

Наявність, стан товарів, що перебувають у режимі тимчасового ввезення, а також їх цільове використання контролюються митними органами шляхом проведення оглядів територій та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися такі товари.

Періодичність таких оглядів визначається керівником митного органу з урахуванням характеру товарів, мети і строку їх тимчасового ввезення, умов цільового використання товарів на митній території України.

За результатами огляду складається акт про проведення огляду територій і приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де перебувають або можуть перебувати товари й транспортні засоби, що підлягають митному контролю.

При виявленні посадовими особами митного органу фактів використання тимчасово ввезених товарів з будь-якою іншою метою, крім тієї, що була заявлена митному органу в карнеті АТА, митний орган подає асоціації, що видала карнет, вимогу про сплату податків впродовж 6 місяців згідно з карнетом АТА.

Далі є три можливих варіанта завершення режиму:

— завершення дії режиму шляхом зворотного вивезення (вивезення) товарів.

— завершення дії режиму шляхом декларування тимчасово вивезених товарів до іншого митного режиму з використанням ВМД.

— продовження строків митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) товарів з використанням книжок (карнетів) АТА.

Література

1. Митний кодекс України від 11 липня 2002 р. № 92-IV. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
2. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення» № 1661-IV від 24 березня 2004 р.». [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України з питань тимчасового ввезення товарів» № 1027 від 8 серпня 2007 р.». [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про допущення товарів до переміщення через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення) «№ 1855 від 12 грудня 2002 р.». [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі книжок (карнетів) АТА» № 1654 від 29 листопада 2006 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
6. Розпорядження КМУ «Про надання ТППУ повноважень виступати гарантуючою організацією, що видає в Україні книжки (карнети) АТА» №988-р від 31 грудня 2004 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
7. Наказ Державної митної служби України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо особливостей застосування митних режимів до товарів, які переміщуються через митний кордон з використанням книжок (карнетів) А. Т. А.» № 74 від 31 січня 2008 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
8. Наказ Державної митної служби України «Про затвердження Порядку застосування митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) у редакції наказу Держмитслужби України від 06.08.2009 № 728» № 173 від 28 березня 2000 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
9. Наказ Державної митної служби України «Про затвердження Порядку митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон з використанням книжок А. Т. А.» № 1058 від 17 грудня 2007 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
10. Наказ Державної митної служби України «Про затвердження Порядку надання громадянами митному органу фінансової гарантії шляхом унесення грошової застави при тимчасовому ввезенні товарів на митну територію України та транспортних засобів з метою транзиту через територію України та її повернення» № 908 від 18 серпня 2008 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
11. Лист ДМСУ «Про оподаткування товарів в залежності від обраного митного режиму (із змінами і доповненнями) «№ 11/5-15-4-ЕП від 6 січня 2004 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
12. Лист ДМСУ «Щодо посилення контролю за ідентифікацією товарів, які ввозяться в Україну в режимі тимчасового ввезення № 11/6-10/6160-ЕП від 4 червня 2008 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
13. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур від 26 червня 1973 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
14. Митна конвенція про карнет АТА для тимчасового ввезення товарів (Конвенція АТА) від 6 грудня 1961 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
15. Конвенція про тимчасове ввезення від 26 червня 1990 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
16. Протокол про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур від 26 червня 1999 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу: www.customs.gov.ua.
17. Гончарова Е. П. Временный ввоз: закон и здравый смысл [Текст] / Е. Гончарова // Таможня. — 2005. — № 17 (136). — С. 6–9.
18. Гречаний Д. М. Міжнародно-правове регулювання митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) [Текст] / Д. Гречаний // Митна справа. — 2009. — № 4 (64). — С. 30–36.
19. Гречаний Д. М. Умови застосування митного режиму тимчасового ввезення (вивезення) [Текст] / Д. Гречаний // Митна справа. — 2009. — № 5 (65). — С. 31–36.
20. Мельник Т. М. Проблемні питання застосування різних митних режимів у ЗЕД України [Текст] / Мельник Т. М., Гайшунов М. В. // Формування ринкових відносин в Україні. — 2006. — № 10 (65). — С. 157–162.
21. Митна справа: У 3-х томах, Т.2 Навч. посібник: Курс лекцій [Текст] / А. Войцешука. — К. : Знання, 2006. — 464 с.
22. Науменко В. П. Применение таможенных режимов в Украине: теория, практика, рекомендации: Практ. пособие. [Текст] / В. П. Науменко. — К. : Знання, 2005. — 430 с.
23. Сандровський К. К. Международное таможенное право: Учебник, 2-е издание, испр. / К. К. Сандровський. — К.: Знання, 2001. — 461 с.
24. Перепьолкін С. М. Адаптація митного законодавства України до вимоги на прикладі режиму тимчасового ввезення (вивезення) [Текст] / С. Перепьолкін // Митна справа. — 2006. — № 4 (46). — С. 12–18.
25. Тютюнник О. О. Проблемні питання правового регулювання митних режимів в Україні [Текст] / О. Тютюнник // Митна справа. — 2005. — № 5. — С. 59–78.